

26.79x34.21	31	6	עמוד	מגזין - מעריב	19/03/2012	31287873-9
קיבוץ אשב - 7099						

השמיעו קול

לחניכי פנימיית הנוער "אשבל", המורכבת מאלפי בני נוער שבאו משכונות מצוקה, נמאס מגילויי הגזענות האחרונים. לכן החליטו הצעירים להעלות הצגה שעוסקת בהתמודדות של נער אתיופי בסביבה לבנה, מתוך אמונה שאפשר לשנות את המציאות // **יונתן אסתרקין**

שהתחיל אצלנו במועצת הפנימייה, אחרי שעניין הגזענות עלה בתקשורת."

קיבוץ של מחנכים

קיבוץ אשבל הוקם ב־1997 על־ידי קבוצת צעירים בוגרי תנועת "הנוער העובד והלומד", במטרה לפתח מודל התיישבותי ערכי חדש: קיבוץ מחנכים. כיום חיים באשבל למעלה מ־60 חברים שמובילים מספר רב של פרויקטים חינוכיים לבני נוער מכלל המגזרים: עולים חדשים, נוער בסיכון, נוער מנותק, מכל הדתות והעדויות. חברי אשבל באים במגע חינוכי עם כ־4,000 בני נוער, באופן רציף, במסגרות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי.

קיבוץ אשבל הוא חלק מתנועת "דרור יש ראל", שמטרתה ליצור שינוי חברתי באמצעות חינוך. קיבוצי מחנכים נוספים של התנועה פרושים בכל רחבי הארץ, בעיקר בערים. מעבר ללימודים הרגילים שמים בפנימייה דגש רב על פעילות תרבותית וספורטיבית, וכן על יחס קרוב וחס בין המדריכים לחניכים. את הקרבה הזו מאפיינת פלדמן כשותפות. "אנחנו עובדים ביחד", היא אומרת. "אנחנו מלווים אותם אבל גם נותנים להם את העצמאות לבחור את הנושאים שבהם הם רוצים לעסוק. אנחנו עוברים על העיתון כל יום ומנהלים דיון על מה שאנחנו קוראים. רחלי, אגב, היא דוגמה מצוינת לאיך מתנהלים בעצמאות כי היא הגיעה אלינו ביוזמתה. אף אחד לא הפנה אותה אלינו. לא הורה, לא יועץ ולא פקיד סעד. היא פשוט שמעה עלינו, הרי"

מקרי הגזענות שהתרחשו בחודשיים האחרונים כלפי בני העדה האתיופית, תפסו כותרות בכל מקום בתקשורת, אבל דווקא בתקופה הזו, יש מקרים רבים שמוכיחים שוב ושוב שהגזענות אינה מנת חלקה של רובנו. בחברת הנוער אשבל, פנימייה שפועלת בקיבוץ אשבל ובה רוב החניכים הם בני העדה האתיופית, מדגימים שהשונות אינה באמת קיימת. הפנימייה ידועה בחיי חברה פעילים ומגוונים שמציעים לכל נער ונערה הזדמנות למימוש עצמי.

בפנימייה מתגוררים כ־40 חניכים שמגיעים מכל רחבי הארץ, בעיקר משכונות מצוקה. החניכים באים מרקעים ומוצאים שונים, ורובם ידעו חוסר השתלבות במסגרות השונות. חלקם נפלט מהמערכת החינוכית המוכרת, לאחרים תיקים במשטרה, ויש אפילו חניכים שנמצאים בנתק מההורים.

המדריכה שקד פלדמן והחניכים יהודה ורד חלי בני ה־17, בני העדה האתיופית, שוקדים על הפנינג מיוחד עבור תלמידי בתי ספר יסודיים באזור כרמיאל. הם נלהבים מאוד מהפרויקט אך כשרחלי מתייחסת לכך שהיא תפעיל ותדריך את התלמידים, ניתן להבין את המטען שהיא סוחבת עימה. "התלמידים יראו שגם אתיופים יכולים להדריך לבנים", היא אומרת. "הילדים לא רגילים לזה שלי בנים יכולים ללמוד משהו מאתיופים, וזה יהיה יוצא דופן בשבילם. חוץ מהפעילות שנועבר במסגרת ההפנינג, גם לעובדה שהמדריכים אתיופים יש השפעה. זה רעיון

26.96x34	32	6 עמוד	המגזין - מעריב	19/03/2012	31287882-9
קיבוץ אשכ - 7099					

המדריכה שקד פלדמן: "הרעיון שבגיל 15 בערך נקבע איך יראו החיים פשוט מזעזע, אבל כשמדובר על אוכלוסייה בסיכון, ברוב המקרים זה מה שקורה. אנחנו מנסים ללכת נגד זה ולייצר פה קהילה פתוחה של הזדמנות שווה לכולם"

לכולם. בגלל זה יש פה נוער ממוצאים השרו נים - כדי לא לייצר גטו תרבותי אלא לאפ" שר פתיחות".
קשה להיות מחוץ לבית?
רחלי: "בהתחלה היה קשה, אבל התרגלתי. עכשיו אני מרגישה שזה בית. כולם פה כמו אחים. המשפחה ובשכונה מפרגנים על הצעד שעשיתי".

שקד: "ברור שבהתחלה זה קשה לכולם אבל באמת מנסים שכולם ירגישו בבית. באחד המקרים מרריך ישן ליד חניכים שהתקשו להתרגל למקום בכל לילה, כדי שיהיה מישהו לידם במקרה וצריך משהו".

הצגה עם מסר

פעמיים בשנה מתקיים בפנימייה יום הורים. בערבים האלה, שנערכים באמצע וב"סיום השנה, החניכים מעלים הצגה מושקעת שהם כותבים. בהצגה הם מתמקדים בנושא

חברתי שבחרו: גזענות, היכולת להשתנות, הבחירות שאנו עושים, קבלת השונה, כוחה של קבוצה, יחסים בין בנים לבנות ועוד. החניכים מוצאים בערכים הללו את הדרך להתבטא בדרכים שונות: עיצוב תפאורה, אחריות על תאורה, משחק, הכנת התלבושות, נגינה, שירה, הפקה ועוד. כל אחד מוצא את הדבר שמתאים לו. כך הם מוצאים את עצמם ומראים להורים כיצד הם מתמודדים עם אחריות וגם כיצד הם מבטאים את עצמם. לרבים מהחניכים זאת הפעם הראשונה שהם מתמודדים עם משימה שדורשת חשיפה שכזו.

בערב ההורים האחרון העלו החניכים הצגה בשם "רוני לא מוותר", שעוסקת בהתמודדותו של נער אתיופי עם החיים בסביבה לבנה. הנער סובל מגזענות ובהצגה גה עדים הצופים לתהליך ההתגברות שהוא עובר עד למציאת מקומו בעולם.

יהודה, חניך הפנימייה, השתתף בהצגה. "בכל שנה אנחנו מעלים הצגה בנושא שאנחנו בוחרים ודרך ההצגה אנחנו מביאים לעולם את האמירה האישית שלנו", הוא מסביר. "בעקבות כל מה שקרה השנה כלפי אתיופים, היה לנו ברור שאנחנו רוצים לעשות סוק בגזענות ובבעיות שהיא מעוררת. אין אחד מהחברים שלי בפנימייה שלא נתקל בגזענות בחיים שלו".

ההצגה מבוססת על ספר שכתב המורה לספרות, אודי יעקב. הספר עדיין לא יצא לאור, ואודי לא מצא סיפורים שעוסקים בערבים של נערים בני העדה האתיופית. לכן הוא החליט לכתוב סיפורים בנושא, על-פי חוויות

שלהם. כשראה את ההתלהבות הגוברת של החניכים מהעניין, החליט לאגד את הסיפורים לספר ששמו "עלילות רוני אגבה".

"חשוב לנו שהחניכים ישמיעו את הקול האישי שלהם", אומרת פלדמן, "אם זה בהש"ת תפוח בהפגנות, כתיבת שירי מחאה ובה"עלאת הצגות שמעוררות מודעות בנושאים שונים. אנחנו מחנכים את בני הנוער להיות אקטיביים ולקחת אחריות על עצמם ועל חייהם. אנחנו מעודדים אותם להאמין שהם יכולים לשנות את המציאות כי אנחנו מאמינים בזה בעצמנו. מתוך התפישה הזאת יזמנו הצגה נוספת על-פי הסיפור 'הנחשול'. עבדנו עליה כמה חודשים ובסופו של תהליך הזמנו את תושבי האזור והמשפחות להצגה. כל ההכנסות התרמו למימון נסיעתה של הקבוצה הכוגרת לטיול במחנות ההשמדה והעבור דה בפולין, שהעלות שלו הייתה גבוהה מדי עבור רוב החניכים".

אחרי העבודה הרבה שלכם, זה לא מפתכל כשנתקלים בגילויי גזענות או באטימות ממסדית?

פלדמן: "זה מתסכל מאוד, אבל מי שמחליט לעבוד בתחום הזה צריך לקחת בחשבון גם את המקומות שבהם הוא יתאכזב ויפגע. צריך להבין שהטוב עולה על הרע בעשרות מונים. אני יכולה להגיד לך שהמקום הזה והאנשים שנמצאים בו, חניכים ומדריכים, החזיר לי את האמון בבני אדם".

רחלי: "חוזף מזה, אנחנו דור העתיד. אם אנחנו נתייאש אז מי יהיה פה כדי להנך את הדרך הבאה? זה תלוי בנו, אז אסור לנו להת-ייאש".

▲ חניכי פנימיית אשכל במהלך ההצגה "רוני לא מוותר"

חניכת הפנימייה רחלי